

SPIDIĻKA *Rhodeus amarus* Bloch IZPLATĪBA LATVIJĀ

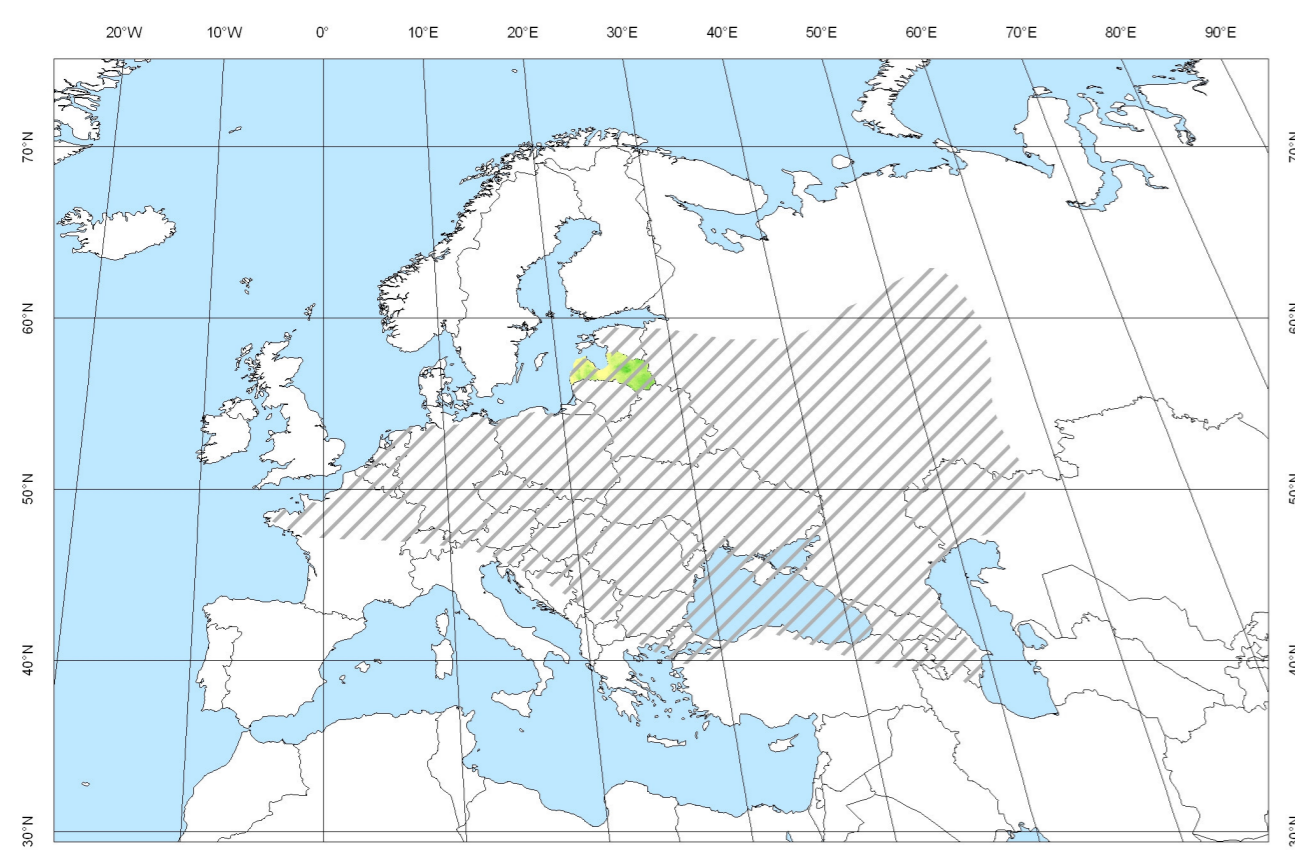
Foto: A.Eglītis

Spidiļķis ir neliela līdz 10 cm gara zivs, kura Latvijā ir maz pazīstama.

Spidiļķim raksturīgs unikāls vairošanās process – mātīte ar dējekļa palīdzību ievada ikrus *Unio* un *Anodonta* gliemenēs, kur notiek ikru attīstība un kāpuru izšķilšanās.

Spidiļķa izplatību Eiropā saista ar karpu audzēšanas attīstību ap 11 gadsimtu. Klimatam paliekot aukstākam, spidiļķis Eiropā praktiski izzudis, bet 18 gadsimtā atkal sāk izplatīties. Pagājušā gadsimta sešdesmitajos – septiņdesmitajos gados centrālajā un Rietumeiropā novērota tā izplatības samazināšanās, ko noteica ūdeņu piesārņošana un, iespējams, klimata izmaiņas. Kopš astoņdesmitajiem gadiem novērojama tā izplatības palielināšanās.

Spidiļķa izplatība Eiropā

Spidiļķa *Rhodeus amarus* izplatība Eiropā (pēc Bergs, L.1949)

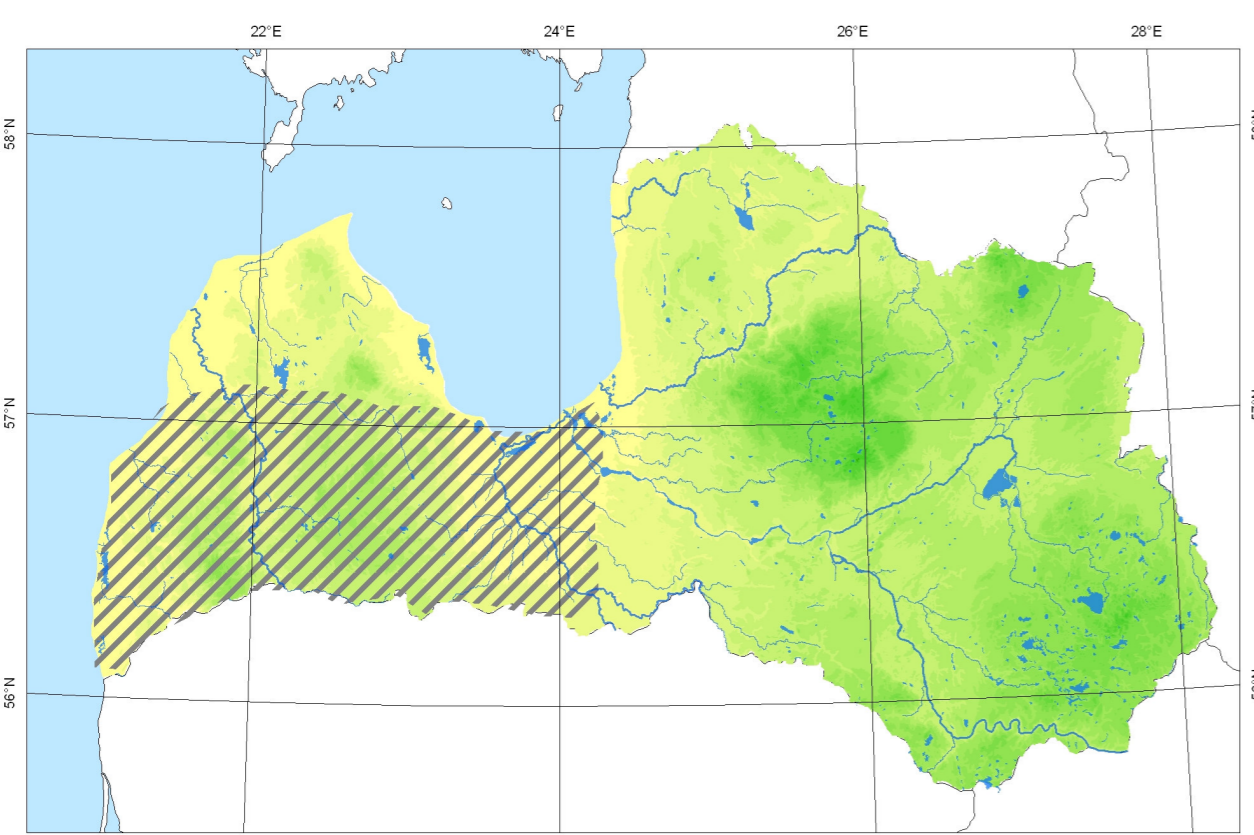
No Ronas baseina Francijā līdz Ņevas baseinam Krievijā, DA līdz Melnajai jūrai.

Citi avoti precizē:
60- 35N, 5W- 60E

Izplatības areāla aprakstā konstatētas samērā lielas pretrunas:

- Ņevas baseinā konstatētā populācija bijusi dīkšaimniecībā, t.i., ticamāk pastāvējusi kādu laiku daļēji mākslīgos apstākļos;
- suga līdz šim nekad nav tikusi konstatēta Igaunijā, t.i., 57- 59N
- izplatība Latvijā neatbilst sugas izplatības aprakstam Eiropā

Spidiļķa izplatība Latvijā 20- 30 gados

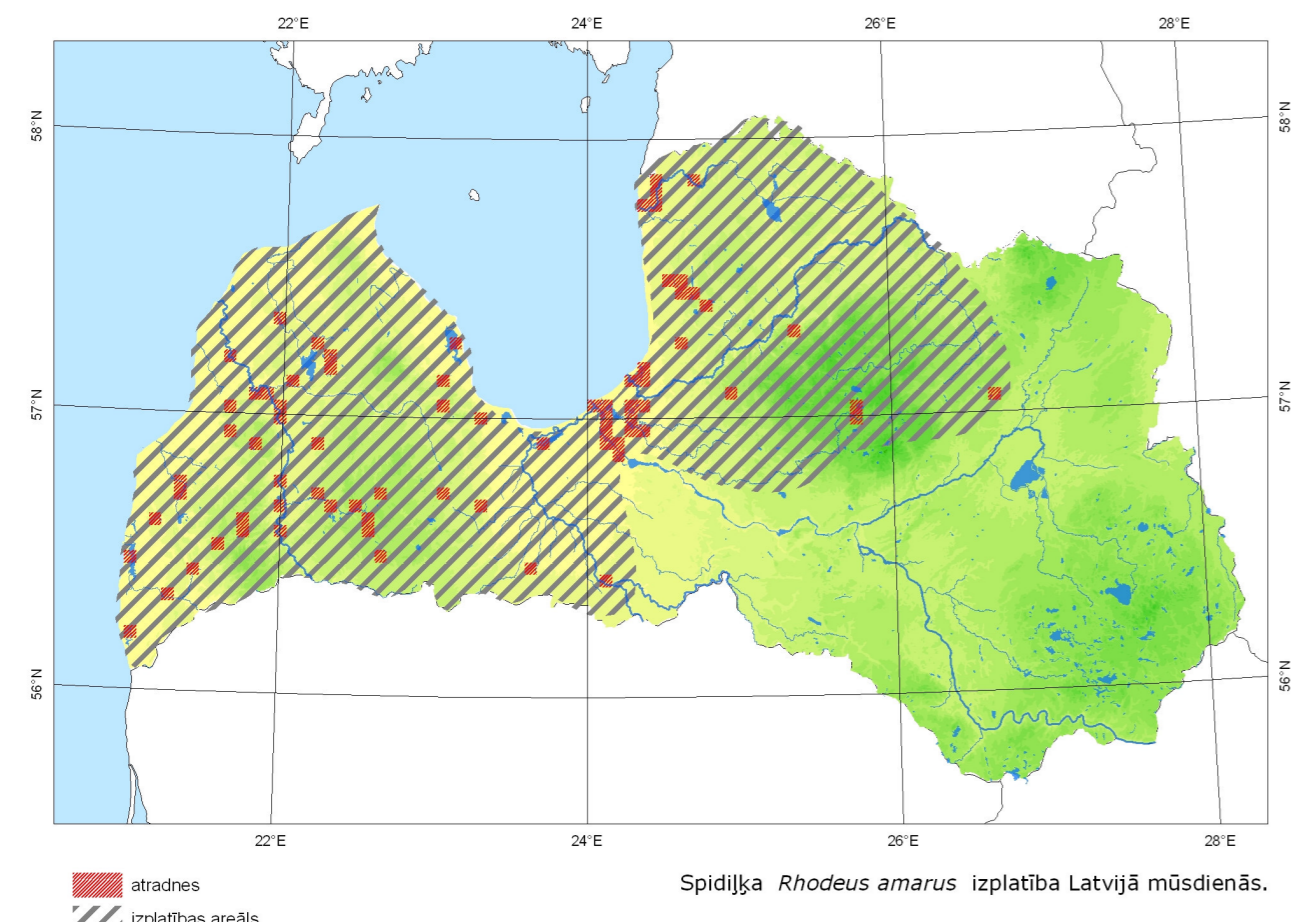
Spidiļķa *Rhodeus amarus* izplatība Latvijā 1925. gadā (pēc Schneider, G. 1925)

Pagājušā gadsimta 20- 30.g. Latvijā spidiļķis bija konstatēts Daugavā un Lielupē.

Tā izplatības ziemeļu robeža bija 56N- Daugavas lejtece.

Uzskatīts par retu sugu.

Spidiļķa izplatība Latvijā mūsdienās

Spidiļķa *Rhodeus amarus* izplatība Latvijā mūsdienās.

Līdz pagājušā gadsimta 70iem gadiem uzskatīts par retu zivju sugu, bet jau 80os konstatēts arī Gaujā un Salacā.

Pašlaik spidiļķa izplatība Latvijā:
A virzienā- 26°39'22"/57°03'03"- Gulbenes rajonā
Z virzienā- 22° 27'41"/58° 53'22"- Salacā

Konstatēts 32 upēs un 47 ezeros, jeb attiecīgi 21% un 14% no ūdenstilpēm.

Samērā bieži sastopama suga Latvijas izplatības areāla robežās.

Slēdzieni

1. Spidiļķa *Rhodeus amarus* izplatības dabiskā robeža ziemeļu virzienā ticamāk atrodas Latvijā, Salacas upes baseinā.
2. Vēsturiski novērota šīs sugas izplatības areāla paplašināšanās un sašaurināšanās, ko noteica klimata izmaiņas. Spidiļķa izplatības areāls acīmredzot tomēr ir plankumveida nevis nepārtraukts. Kaimiņvalstu Krievijas un Baltkrievijas teritorijās šī zivju suga visticamāk Daugavas baseina upēs un ezeros nav sastopama.
3. No 20 gs. 30iem gadiem tā izplatības robeža ZA virzienā palielinājusies par 100- 150km. To var uzskatīt par globālo klimata izmaiņu radītu efektu.